

فهرست

- پیشگفتار مولف..... ۶
- پیشگفتار مترجمین..... ۷
- فصل ۱: کاربرد iPSC در مدل سازی بیماری های تنفسی..... ۹
- فصل ۲: ویرایش ژن در سلول های بنیادی پرتوان انسان: پیشرفت های اخیر برای درمان های بالینی..... ۲۷
- فصل ۳: دیواره عروقی بعنوان منبع سلولهای بنیادی قابل تمایز به سلولهای اندوتلیال..... ۴۱
- فصل ۴: نقش فیزیولوژیکی و درمانی نوروپپتید Y بر عملکردهای بیولوژیکی..... ۴۹
- فصل ۵: Y/TAZ AP هدایت شده با سیگنال دهی مستقیم تنظیم Rho تشکیل کلنی های کروی سه بعدی را تقویت می کند و انعطاف پذیری سلول های بنیادی پارتوژنتیک را افزایش می دهد..... ۵۹
- فصل ۶: درمان با سلول های بنیادی ترانس آمینوتیک..... ۷۱
- فصل ۷: پزشکی احیا کننده: درمان های مبتنی بر سلول های تزریقی و محصولات تایید شده..... ۸۷
- فصل ۸: سلول های بنیادی درمانی برای سلول های کبدی کارسینوم: چشم اندازهای آینده..... ۱۰۳
- فصل ۹: پتانسیل خواص تریبولوژیکی نانومواد فلزی در کاربردهای زیست پزشکی..... ۱۲۹
- فصل ۱۰: تأثیر فرکانس پایین میدان الکترومغناطیسی بر انسان..... ۱۴۱
- واژه یاب..... ۱۵۵

پیشگفتار مولف

فصل‌های این جلد چندین جنبه حیاتی از بازسازی بافت و اندام و بازیابی عملکرد در محیط‌های بالینی را پوشش می‌دهد. من از گونزالو کوردووا، دستیار وپرستار این مجموعه بسیار سپاسگزارم و از حمایت مستمر او قدردانی می‌کنم. همچنین مایلم از سارا آلمانز-هويزمن تشکر و قدردانی کنم. دستیار وپرستار، به دلیل تلاش‌های برجسته‌اش در کمک به رساندن این جلد به مراحل تولید. تشکر ویژه از راتیکا رامکومار به دلیل تلاش برجسته او در تولید این جلد است. در نهایت، صمیمانه از مشارکت کنندگان نه تنها به خاطر حمایتشان از سریال، بلکه برای بینش و تلاششان برای گرفتن پیشرفت‌ها و موانع باقیمانده در حوزه‌های تحقیقاتی‌شان، تشکر می‌کنم. من اعتماد دارم که خوانندگان مشارکت‌های خود را به اندازه من جالب و مفید خواهند یافت.

اتاوا، ON، کانادا Kursad Turksen

پیشگفتار مترجمین

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید:
علم را، با نوشتن در بند کشید.

آرزوی ساخت اعضای بدن انسان یا ترمیم بافت‌ها و اندام‌ها، تاریخ دیرینه‌ای دارد و ردپای آن را می‌توان در انسان‌های کهن یافت. پزشکی بازساختی از دیدگاه علمی شاخه‌ای جدید از پزشکی است که با استفاده از دانش سلول‌های بنیادی و مهندسی بافت دو هدف اصلی را دنبال می‌کند. هدف اول بازسازی بافت آسیب دیده است تا این بافت بتواند به فعالیت فیزیولوژیک خود ادامه دهد. هدف دوم، تولید بافت، یا اندام‌هایی است که بتوانند به عنوان جایگزین بافت آسیب‌دیده پیوند شوند.

از آنجایی که استفاده از سلول‌های بنیادی و مهندسی بافت به عنوان روش‌های درمانی نوین، پنجره‌ی امید برای درمان بیماری‌های صعب‌العلاج یا لاعلاج باز کرده‌اند، ما کتابی را برای شما انتخاب و ترجمه کرده‌ایم که کامل‌ترین و به‌روزترین اطلاعات در رابطه با سلول‌های بنیادی از جمله جایگاه این سلول‌ها در پزشکی بازساختی را در بر داشته باشد. همچنین با خواندن این کتاب با دانش مهندسی بافت و دستاوردهای آن از گذشته تا به امروز در بازسازی بافت‌های آسیب‌دیده از جمله بافت عصبی، پوست و اورولوژی آشنا می‌شوید. از دیگر امتیازات این کتاب که باعث جلب توجه ما به آن شد، زبان روان کتاب است، بطوری که اگر شما خواننده محترم دانش اندکی از مهندسی بافت و سلول‌های بنیادی داشته باشید، مطالب را به طور کامل می‌توانید درک کنید.

امیدواریم خوانندگان پس از اتمام مطالعه کتاب، با دیدی وسیع‌تر و علاقه‌ای افزون‌تر پیگیر علوم پزشکی بازساختی شوند، تا گامی هرچند کوچک برای پیشرفت کشور عزیزمان ایران در زمینه درمان بوسیله‌ی روش‌های نوین برداشته باشیم.

پاییز ۱۴۰۱

کاربرد iPSC در مدل سازی بیماری های تنفسی

Ben A. Calvert and Amy L. Ryan (Firth)

Medicine, University of Southern California, Los Angeles, CA, USA e-mail: amy.firth@med.usc.edu.

تمایز مستقیم iPSC به سمت ریه چالش اولیه را برای غلبه بر تولید سلول های اپی تیلیال ریه مشتق از iPSC را ارایه داد. از آن زمان پیشرفت های عمده ای در تعریف پروتکل های نسل ریه، با نسل اسفروئیدهای راه هوایی و اندامک های سلولی چند در حال حاضر ممکن است ساخته شده است. این پیشرفت تکنولوژیکی ظرفیت ما را برای تحقیقات ریه انسان و چشم اندازهایی برای سلول درمانی اتولوگ باز کرده است. این فصل بر کاربرد iPSC در مطالعه بیماری ریه انسان تمرکز خواهد کرد.

واژه های کلیدی

Differentiation · Human models · iPSC · Lung disease · NKX2.1 · Stem cell

اختصارها

کمبود ADA-SCID آدنوزین آمیناز ترکیبی شدید دارد
نقص ایمنی
قدامی AFE اندودرم شکمی شکمی
رابط هوا مایع ALI
رگه اولیه بدوی APS
پروتئین مورفوژنتیک استخوان BMP
Homeobox نوع دمی CDX2
فیبروز کیستیک CF

چکیده

بیماری تنفسی یکی از علل اصلی بیماری و مرگ و میر در سراسر جهان با بروز فزاینده به عنوان جمعیت مسن غالب است. بسیاری از بیماری های ریه برای تسکین علامتی درمان می شوند، بدون هیچ درمانی در دسترس، نشان دهنده نیاز حیاتی به استراتژی های درمانی جدید است. چنین پیشرفت هایی با عدم درک چگونگی آغاز و پیشرفت آسیب شناسی ریه انسان مانع می شود. تحقیقات در مورد بیماری ریه انسان متکی بر انزوای سلول های اولیه از سلول های کاشته شده یا استفاده از سلول های جاودانه است، هر دو در ظرفیت خود برای نشان دادن تغییر پذیری ژنومیک و فنوتیپیک در میان جمعیت محدود هستند. اینانرا که در آن ما در حال تجاوز به سمت پزشکی دقیق استفاده از سلول های pluripotent القایی خاص بیمار (iPSC) برای تولید مدل، که در آن سلول ها و بافت های اولیه کافی کمیاب هستند، ظرفیت ما را برای درک فیزیوپاتولوژی ریه انسان افزایش داده است.

B. A. Calvert Hastings Center for Pulmonary Research, Division of Pulmonary, Critical Care and Sleep Medicine, Department of Medicine, University of Southern California, Los Angeles, CA, USA A. L. Ryan (Firth) (*) Hastings Center for Pulmonary Research, Division of Pulmonary, Critical Care and Sleep Medicine, Department of Medicine, University of Southern California, Los Angeles, CA, USA Department of Stem Cell Biology and Regenerative

سندرم خاریشت شون سونیک
منطقه تعیین جنسیت SOX2 Y2

غشای فیروز کیستیک CFTR
COPD انسداد مزمن ریوی

بیماری

گیرنده کموکاین CXCR4 C-X-C نوع ۴

اندودرم قطعی DE

دیستروفی عضلانی DMD Duchenne

DMH-1 dorsomorphin homolog 1

سلول‌های بنیادی جنینی ESC

جریان FACS مرتب‌سازی سلول‌ها را فعال می‌کند

فاکتور رشد فیبروبلاست FGF-2

جعبه چنگال FOXA2 A2

پروتئین اتصال گاتا گاتا

بیماری GD Gaucher

سلول‌های اپیتلیال برونش انسانی HBEC

HD بیماری هانتینگتون

فیروز ریوی ایدیوپاتیک IPF

iPSC باعث ایجاد سلول‌های بنیادی پرتوان شد

یا ITGA6

CD49f

اینترگرین آلفا ۶

دیابت نوع ۱ JDM نوجوانان

قهوه ای

KLF4 Kruppel مانند فاکتور ۴

سیتوکرآتین KRT5

سلول‌های پیش‌ساز اندودرمال ریه LP

mRNAها پیام‌رسان ریبونوکلئیک هستند

گیرنده فاکتور رشد عصبی NGFR

OCT4/

POU5F1

دامنه POU، کلاس ۵، فاکتور رونویسی ۱

PAX6 ژن جعبه جفت شده ۶

PAX8 ژن جعبه جفت شده ۸

دیسکینزی اولیه مزگانی PCD

بیماری پارکینسون PD

هومئوبوکس PDX1 لوزالمعده و اثنی عشر ۱

RA رتینوئیک اسید

RNA ریبونوکلئیک اسید

SBDS Shwachman-Bodian-Diamond

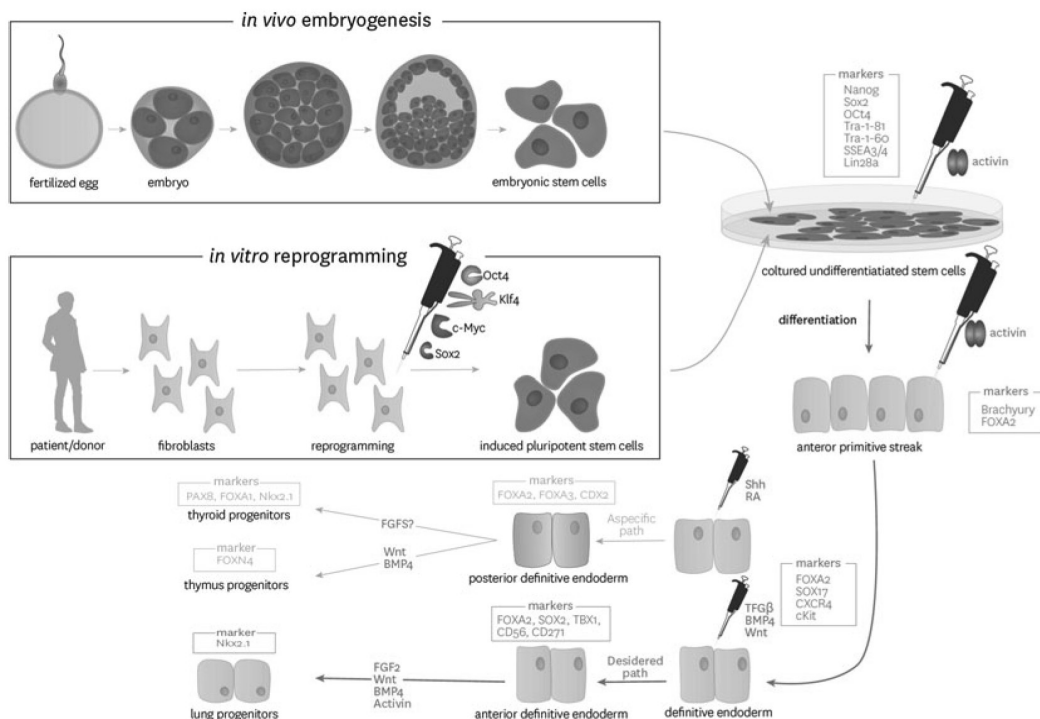
۱ مقدمه

بیماری‌های تنفسی در حال حاضر سومین علت اصلی مرگ و میر در سراسر جهان است (لوزانو و همکاران ۲۰۱۲). همچنین علت اصلی بستری شدن در کشورهای توسعه یافته است (هوبارد ۲۰۰۶)، که بارهای سنگین فردی و اقتصادی - اجتماعی را بر دوش سیستم‌های مراقبت‌های بهداشتی قرار می‌دهد. بیماری‌های تنفسی طیف وسیعی از اختلالات را شامل می‌شود که از بیماری‌های شایع‌تر مانند بیماری انسدادی مزمن ریوی (آسم) و آسم گرفته تا اختلالات ژنتیکی نادر از جمله کیستیک فیروز (CF) و دیسکینزی مزگانی اولیه (PCD) را شامل می‌شود.

در حالی که هر یک از اختلالات تنفسی دارای اتیولوژی و پاتوفیزیولوژی خاص خود هستند، آنها اغلب دارای بسیاری از اشتراکات مربوط به بیماری هستند، مانند التهاب غیر طبیعی، افزایش حساسیت به عفونت و اپیتلیوم ناکارآمد یا آسیب دیده. در حال حاضر، بسیاری از بیماری‌های تنفسی بدون عارضه درمانی م‌مانند managed ثر درمان می‌شوند. درک ما از شروع و پیشرفت بیماری از طریق فقدان مدل‌های ریبوستین در شرایط آزمایشگاهی که فنوتیپ بیماری را همانطور که در انسان برای تحقیقات تحقیقی و غربالگری داروها رخ می‌دهد، منعکس می‌کند. بسیاری از "ضربه" های درمانی کشف شده در مدل‌های موش به طور موفقیت‌آمیزی به انسان تبدیل نمی‌شود که منجر به میزان بالای شکست درمان‌های ریه در آزمایشات بالینی می‌شود (بارنز و همکاران ۲۰۱۵). در این بررسی، ما استفاده از سلول‌های بنیادی پرتوان القایی (iPSC) برای تحقیقات تنفسی و پتانسیل آنها برای کاربردهای درمانی در بیماری‌های تنفسی را ارزیابی می‌کنیم.

۲ توانمندی القایی

کشف این که سلول‌های سوماتیک کاملاً تمایز یافته/بالغ می‌توانند پرتوانی داشته باشند توسط Yamanaka و همکارانش. در سال ۲۰۰۶، دوره جدیدی از تحقیقات ژنتیکی و زیست‌شناسی سلولی را آغاز کرد (Takahashi and Yamanaka 2006). این کار مشخص کرد که حداقل ترکیبی از ۴ فاکتور رونویسی، Oct4، Sox2، Klf4 و c-Myc، در ترکیب با شرایط کشت خاص، برای برنامه‌ریزی مجدد سلول‌های تمایز یافته نهایی به حالت پرتوانی، مشابه سلول‌های بنیادی جنینی، کافی است. ESCها) در توده

شکل ۱ تمایز سلول های پرتوان به سلول های اولیه ریه، سلول های بنیادی پرتوان از طریق توده سلولی داخلی بلاستوسیست (سلول های بنیادی جنینی یا ESC) یا برنامه ریزی مجدد سلول های جسمانی از افراد (سلول های بنیادی پرتوان القایی یا iPSC) جدا شده و در شرایط آزمایشگاهی گسترش می یابند. به دنبال پروتکل تمایز گام به گام که مراحل کلیدی در جنین زایی را تقلید می کند، سلول ها از طریق FOXA2 تمایز می شوند.

قرار گرفته است (Zhou and Freed 2009) و به حفظ یکپارچگی ژنومی میزبان با RNA ویروسی اصلی رقیق شده با هر تقسیم سلولی کمک می کند (Fusaki et al. 2009).

SOX17 بیان کننده اندودرم تعریف شده به اندودرم قدامی پیشانی روده و سپس NKX2.1 بیان کننده سازندگان اولیه ریه است. نماد پیپت بیانگر سایتوکاین ها و عوامل رشد اعمال شده در هر مرحله است. ژن های جعبه ای ژن های کلیدی بیان شده در هر مرحله را نشان می دهند. متن قرمز نشان دهنده سیگنال دهی است که باید سرکوب شود و متن سبز که باید فعال شود.

۳ iPSC و ظرفیت آنها برای مدل سازی بیماری

iPSCها به سرعت به عنوان یک فناوری تکامل یافته امکان مدل سازی موثر در بیماری های انسانی، با تجلیل از روشهای معمولی با استفاده از مدل های حیوانی و رده های سلولی جاودانه قادر شده اند. هر سیستم مدل مزایای خاص خود را دارد و محدودیت ها (خلاصه شده در جدول ۲). در حالی که مدل های حیوانی بیماری های ریوی به طور قابل توجهی به دانش ما در زمینه بیولوژی بنیادی ریه کمک کرده اند، در ترجمه یافته ها به کلینیک برای استفاده انسان موفقیت چندانی حاصل نشده است. (Ma et al. 2018).

مطالعات مدل حیوانی در مورد بیماری های انسانی اغلب در

سلولی داخلی بلاستوسیست یافت می شوند (Takahashi et al. 2007a, b; Okita et al. 2007) (شکل ۱). این سلول ها ظرفیت نامحدودی برای خود همانندسازی و تمایز به سلول ها و بافت ها از تمام لایه های زایایی، از جمله پیش سازهای ریه اندودرمی به دست آوردند. از آنجایی که iPSC با جداسازی سلول ها از بافت های بدنی تولید می شود، آنها مسائل اخلاقی مربوط به استفاده از ESCs را دور می زنند (Murugan 2009). iPSC انقلابی در ظرفیت ما برای انجام تحقیقات در سلول های انسانی مرتبط ایجاد کرده است که ابزاری استثنایی برای مدل سازی بیماری است، و همچنین دارای پتانسیل عظیمی برای درمان ترمیمی است. یاماناکا و همکاران در اصل iPSC by transducing mouse fibroblasts with Oct4، c-Myc و Sox2، Klf4 رتروویروسی مبتنی بر PMX تولید کردند. از آن زمان، روشها و عوامل دیگری برای موفقیت موفقیت آمیز بودن پرتعداد در طیف وسیعی از سلول های جسمی و ژرملین مورد استفاده قرار گرفته است، اینها در جدول ۱ آورده شده است. در ابتدا، آنتی ویروس به دلیل قابلیت آلوده کردن سلول های پس از میتوز و همچنین تقسیم سلولها، برتری بیشتری نسبت به رتروویروسها داشت. و امرن (۲۰۰۶). انواع دیگر ویروس ها نیز مانند آدنوویروس و سندای ویروس مورد استفاده قرار می گیرند که به دلیل ماهیت غیر یکپارچه سازی آنها مورد توجه

جدول ۱ روشهای برنامه‌ریزی مجدد سلولهای سوماتیک به iPSC

Method	Vector	Genomic integration	Advantages	Disadvantages	References
Viral	Lentivirus, retrovirus	Integrating	High efficiency stable expression can be inducible	Tendency for insertional mutagenesis	(Takahashi et al. (2007b), Yu et al. (2007), Ohnuki et al. (2014), Carey et al. (2009), Hotta et al. (2009), Sommer et al. (2009) and Liao et al. (2008)
Viral	Sendai, adenovirus	Non-integrating	High efficiency Non-integrating	Tendency to carry host genome	Zhou and Freed (2009), Fusaki et al. (2009), Fujie et al. (2014) and Suzuki et al. (2008)
Non-viral	Episomal vectors	Non-integrating	Virus free Single transfection	Lower efficiency	Okita et al. (2011), Yu et al. (2009) and Hu and Slukvin (2013)
Non-viral	PiggyBac transposon	Non-integrating	Evidence for more rapid reprogramming	Labour intensive and relatively low efficiency Inefficient excision	Yusa et al. (2009) and Stadtfeld and Hochedlinger (2009)
Non-viral	Mini-circle vectors	Non-integrating	Virus free. Higher efficiency of transfection	Longer ectopic expression	Narsinh et al. (2011) and Jia et al. (2010)
Non-viral	Plasmid	Non-integrating	Virus free	Low efficiency Multiple rounds of transfection	Kim et al. (2016), Dowey et al. (2012), Karow et al. (2011), Si-Tayeb et al. (2010) and Okita et al. (2010)
Non-viral	Protein	Non-integrating	No genetic material, direct protein delivery	Very slow reprogramming kinetics, very low efficiency	Tammam et al. (2016), Nemes et al. (2014), Thier et al. (2012) and Thier et al. (2010)

حیوانی، سلولهای اولیه و نامیرا انسان غلبه کند. محدودیت‌های استفاده از رده‌های سلولی اولیه و نامیرا به دلیل گسترش کلونال نامحدود آنها در شرایط خاص کالچر با ظرفیت تمایز به چند نوع سلول شامل بدن انسان برطرف می‌شود (کوگوت و همکاران ۲۰۱۴؛ فرث و همکاران ۲۰۱۵؛ منون و همکاران ۲۰۱۵؛ وارد و گیلاذ ۲۰۱۹؛ Hnatiuk و Mercola 2019؛ میجر و همکاران ۲۰۱۹؛ Fyfe 2019؛ فیوروتو و همکاران ۲۰۱۹؛ هوشینا و همکاران ۲۰۱۸؛ موچی و همکاران ۲۰۱۸؛ تان و همکاران ۲۰۱۸) از جمله سلولهای داخل دستگاه تنفسی. iPSC بنابراین، این پتانسیل را دارد که منبع ظاهراً نامحدودی از سلولهای اختصاصی بیمار/بیماری ارائه دهد. این گزینه‌های متعدد جدیدی را برای تحقیق و درمان درمانی آینده نگر باز می‌کند. (Ebert et al., 2012) این فصل بر کاربرد آنها در مطالعه بیماری ریه انسان متمرکز خواهد شد.

اختلالات ژنتیکی نمونه بارز این مورد است که در آن iPSC نسبت به مدل‌سازی مرسوم بیماری در شرایط آزمایشگاهی سود می‌برد. بیماری‌های ژنتیکی اغلب نادر هستند و دارای زیرگونه‌های متعددی هستند، مانند مواردی که در CF دیده می‌شود (مارسون و همکاران ۲۰۱۶). در حالی که جهش‌های خاص این زیرگونه‌ها قابل استناد هستند، دسترسی به مواد خاص بیمار محدود است،

جنبه‌های بیماری‌زای بیماری محدود است که آنها را به طور دقیق تجدید می‌کند. به عنوان مثال، تلقیح بلتومایسین از مدل‌های حیوانی اغلب برای ایجاد مدل‌های *in vivo* مدل‌های بیماری‌های فیدوپاتیک ریه استفاده می‌شود، اما شروع یا انتشار بیماری را به طور دقیق نشان نمی‌دهد. در حالی که برخی جنبه‌ها را به ما اطلاع می‌دهند، این مدل‌ها همیشه علت شناسی و پاتوژنز بیماری مورد مطالعه را تکرار نمی‌کنند. سلولهای جدا شده اولیه انسانی به سختی می‌توانند در کالچر بدون از دست دادن فنوتیپ خود با گذر گسترش پیدا کنند (Schiller and Bittner 1995). بعلاوه، در دسترس بودن بافت انسان می‌تواند محدود باشد و اغلب پس از مرگ به دست می‌آید.

این منجر به تعداد نامحدودی از سلول‌ها برای تحقیقات از جمعیت محدود بیماران می‌شود، که می‌تواند به استفاده محدود در تحقیقات با توان بالا و غربالگری دارو منجر شود. همچنین، تحقیقات در مورد سلولهای اولیه پس از میتوز، مانند سلولهای عصبی (Frade and Ovejero-Benito 2015)، محدود به تعداد سلولهایی است که می‌توانند در ابتدا جدا شوند. این امر همچنین مطالعه انتشار بیماری و عدم ایجاد بیماری در حالت عادی پیشرفته را محدود می‌کند. iPSCها یک ابزار تحقیق جایگزین و رایگان ارائه می‌دهند که می‌تواند بر محدودیت‌های متعددی از مدل‌های

Table 2 Possible iPSC derived models for lung disease

Model	Species	Model usage	Benefits	Limitations	References
Organoid	Human	Lung structural development	Multiple cell types, spatially organized 3D system	Unsuitable for specific pathway analysis. No air interface	Dye et al. (2015), Wilkinson et al. (2018) and Chen et al. (2017)
Air liquid Interface	Human mouse	Epithelial barrier formation and function	Physiologically relevant air interfacing system, high throughput potential, TEER measurement	No presence of mesenchymal niche cells	Firth et al. (2014), Wong et al. (2012) and Hawkins et al. (2017)
Transplant	Human mouse	Cell engraftment and in vivo regeneration	Study engraftment potential of cell-based therapy, In vivo niche	Long-term human studies lacking, immune suppression	Shafa et al. (2018) and Okuyama et al. (2019)
Spheroid	Human mouse	Cellular and structural modelling, functional assays	Suitable for stringent pathway analysis, functional swelling	No air interface, usually lacks niche cells	Konishi et al. (2016), Gotoh et al. (2014), Dye et al. (2015) and Jacob et al. (2017)

TEER Trans Epithelial Electrical Resistance

ژنتیکی نادر، می تواند با استفاده از همان فناوری ویرایش ژن اصلاح ژن شود. در حالی که کنترل های ایزوژنیک برای ارزیابی *in vitro* ارائه می شود، این امر علاوه بر این، امکان درمان های مبتنی بر سلول های اتولوگ را نیز کاهش می دهد که نیاز به سرکوب سیستم ایمنی و احتمال رد بافت را کاهش می دهد. در حوزه تنفسی، مطالعات اثبات شده ثابت کرده است که تنظیم کننده غشای کیستیک سیروز (CFTR) در iPSC مشتق از CF، که متعاقباً در عملکرد سلول های اپیتلیال متمایز شده است (Firth و همکاران ۲۰۱۵؛ کرین و همکاران ۲۰۱۵). ارائه مبنایی برای درمان های جدید مبتنی بر iPSC برای بیماران CF در آینده.

Specification of Primordial Lung Progenitors from $\mathbb{X}$ iPSC

تمایز مستقیم iPSC به اندودرم ریه مجموعه ای از چالش های خاص خود را دارد که این زمینه طی دهه گذشته پیشرفت قابل ملاحظه ای در جهت روشن شدن آن داشته است (Firth et al. 2013؛ Wong and Rossant 2015؛ Hannan et al. 2014). ریه ها یک سیستم ارگان ماهر و پیشرفته هستند که از ساختار های پیچیده و بیش از ۴۰ نوع مختلف سلول تشکیل شده است. آنها شامل عروق پیچیده، نوآوری عصبی سمپاتیک و پاراسمپاتیک، حمایت ساختاری و اپیتلیوم تنفسی تخصصی هستند. برای افزودن به این پیچیدگی، ساختار مجاری تنفسی تغییر می کند تا نیاز های عملکردی خود را در امتداد محور پروگزیمال-دیستال برآورده کند. مشابه روده، سیستم تنفسی همچنین دارای یک میکروبیوتای هموستاتیک طبیعی است که می تواند در زمان بیماری و استرس به شدت تغییر کند (دانگ

و به شدت مانع مطالعات آسیب شناسی بیماری می شود. در عوض، iPSC خود تجدید پذیر می تواند جهش ژنتیکی را با استفاده از تکنولوژی پیشرفته ویرایش ژن ایجاد کند، مانند تکرار پالیندرومیک (متناوب CRISPR)/Cas9 (Qi و همکاران ۲۰۱۳؛ Haurwitz و همکاران ۲۰۱۰؛ وانگ و همکاران ۲۰۱۳؛ کنگ و همکاران ۲۰۱۳). یک تلاش هماهنگ در طول دهه گذشته، تکامل پروتکل هایی را برای تمایز iPSC به سلول های اپیتلیوم تنفسی مشاهده کرده است (Firth et al. 2014؛ Wong et al. 2012؛ Green et al. 2011؛ Cheng et al. 2012؛ Hawkins et al. 2017). این فناوری در حال حاضر باعث می شود که اختلالات ژنتیکی نادر در یک سیستم سلولی مرتبط و انسانی مدل شوند. چندین حالت بیماری با موفقیت در iPSC ایجاد شده است، از جمله کمبود آدنوزین دی آمیناز با نقص ایمنی شدید ترکیبی (ADA-SCID)، سندرم شوآمان-بودیان-دایموند (SBDS)، بیماری گوچر (GD) نوع III، دیستروفی عضلانی دوشن (DMD)، بیماری پارکینسون (PD)، بیماری هانتینگتون (HD)، شروع نوجوانان، دیابت نوع ۱ (JDM) (پارک و همکاران ۲۰۰۸). در اینجا مفهوم توسعه خط iPSC و القاء فنوتیپ بیماری در سلولها با حذف/در ژنهای خاص یا به چالش کشیدن سلولها با عواملی است که ممکن است باعث شروع بیماری شوند. حوزه علوم اعصاب به ویژه از استفاده از iPSC (Wang and Doering 2012) سود گرفته است، زیرا بدست آوردن بافت اولیه عصبی به ویژه چالش برانگیز است. چنین بیماری هایی شامل بیماری آلزایمر (Kondo و همکاران ۲۰۱۳)، بیماری هانتینگتون (Kaye and Finkbeiner 2013) و اسکیزوفرنی (Brennan et al. 2011) است. ارتباط این پارادایم این است که iPSC مشتق شده از جمعیت بیمار با اختلالات

داخل ریه بسیار مهم است. این لیگاندهای سیگنالینگ کلیدی را برای ترویج توسعه ساختارهای ریه، از جمله آلوئولارز، انشعاب راه هوایی و عروق فراهم می‌کند. مزانشیم منبع اصلی تغییر فاکتور رشد بتا ($TGF\beta$) است. ریه در حال توسعه (مک کاللی و همکاران ۲۰۱۵؛ وایت و همکاران ۲۰۰۶). این جزء جدایی ناپذیر برای توسعه طبیعی است و مطالعات حذف شده $TGF\beta$ اختلال در رشد ریه را نشان می‌دهد (سانفورد و همکاران ۱۹۹۷). مزانشیم منبع اصلی سیگنال دهی Wnt را فراهم می‌کند، کلیدی برای انشعاب مورفوژنز اپیتلیوم راه هوایی (میلر و همکاران ۲۰۱۲) (شکل ۱). DE باعث ایجاد ریه‌ها، تیروئید، لوزالمعده، کبد و روده می‌شود و از خط اولیه بدوی (APS) مشخص شده است، که از سلول‌های پرتوان ناشی از فعال شدن قوی اعلان گره‌ای و متعارف ناشی می‌شود، از نظر هیدروژنیک در طول گاسترولاسیون فعال می‌شود. این در محیط کشت با استفاده از اکتیوین A و $Wnt3a$ یا آگونیست Wnt CHIR99021 تقلید می‌شود (Kubo و همکاران ۲۰۰۴). APS را می‌توان از طریق فعال‌سازی مداوم سیگنالینگ گره‌ای و مهار مورفوژنیک پروتئین استخوان (BMP)، با استفاده از $DMH-1$ ، از بین بردن مشتق از مزودرم به DE منتقل کرد (Green et al. 2011؛ Ogaki et al. 2013). ویژگی DE از $mesendoderm$ بهینه شده است و منجر به کارایی بالای سلول‌های DE از $iPSC$ می‌شود (Mfopou و همکاران ۲۰۱۰). در تکامل جنینی سیگنال دهی Wnt نقش مهمی در بسیاری از عملکردهای سلولی از جمله تمایز و تکثیر دارد، در شرایط $Vitro$ $Wnt3A$ از سیگنال دهی برای انحراف از $SOX2$ بیان‌کننده اکتودرم و ترویج تمایز اندودرمال استفاده می‌شود. DE همچنین نشانگرهای سطحی سلول‌ها $CXCR4$ ، گیرنده کیموکانین مهم در تکثیر سلولی و $cKit$ را بیان می‌کند که می‌تواند DE را از طریق مرتب‌سازی $FACS$ تصفیه کند (Wang et al. 2010؛ Wong et al. 2012) (شکل ۲).

به نظر می‌رسد که قدام یابی دژنراسیون پیش از روده، از طریق سلول‌های بیان‌کننده $SOX2$ و $FOXA2$ به طور جدی به سیگنال دهی $Activin A/TGF-\beta$ بستگی ندارد. مهار $TGF\beta$ به حرکت کردن AFE کمک می‌کند (گرین و همکاران ۲۰۱۱) و مهار سیگنال‌های Wnt - و BMP در بهینه‌سازی این انتقال حیاتی است. $FOXA2$ یک فاکتور رونویسی ضروری برای رشد ریه است، $FOXA2$ / موش‌ها ریه ایجاد نمی‌کنند (Wan et al. 2004؛ Aubin et al. 1997). رتینوئیک اسید (RA)، که معمولاً در پروتکل‌های تمایز ریه استفاده می‌شود، دارای اثرات دوگانه است و می‌تواند باعث ایجاد سلول‌های اثنی عشر پانکراس با $PDX1$ مثبت شود. بنابراین،

و مارسلند ۲۰۱۹؛ من و همکاران ۲۰۱۷) و یک اندام داخلی است که در معرض محیط بیرونی قرار می‌گیرد و پتانسیل اصلاح ژنتیکی را افزایش می‌دهد (Sakurada 2010؛ هاگود ۲۰۱۴). همه این ویژگی‌ها باید هنگام ایجاد یک مدل آزمایشگاهی بیماری تنفسی در نظر گرفته شوند و مزایا و محدودیتهای هر سیستم مدل مشخص شود. $iPSC$ این پتانسیل را دارد که مکانیسم‌های رشد ریه انسان را مورد بررسی قرار دهد و بینش مسیرهای تمایز سلول بنیادی تا بافت‌های کاملاً متمایز را ارائه دهد. علاوه بر این، آنها فرصتی برای معکوس کردن فنوتیپ بیماری و بررسی مکانیسم‌های شروع بیماری را فراهم می‌کنند. اولین روشهایی که تمایز مستقیم اپیتلیوم تنفسی را از $iPSC$ توصیف می‌کند، عمدتاً بر مشخص شدن اندودرم ریه متمرکز بود (چنگ و همکاران ۲۰۱۲؛ Kadzik و Morrisey 2012؛ Longmire و همکاران ۲۰۱۲a). متعاقباً، سه مقاله پیشگام منتشر شد که سلول‌های متمایز کننده ریه سلول‌های بالغ‌تر در اپیتلیوم تنفسی متمایز می‌کند (Wong et al. 2012؛ Kadzik and Morrisey 2014؛ Firth et al. 2012). این مطالعات به منظور توسعه سلول‌های غدد درون‌ریز در ظرفی به سمت اندودرم مشخص (DE) و به دنبال آن قدامی شدن اندودرم شکم پیشانی (AFE) به $NKX2.1$ اولیه که بیانگر سلول‌های اندودرمال ریه (LP) است، انجام شد. این سلول‌ها قابلیت تمایز به سلول‌های مشابه با ریه انسان بالغ شامل سلول‌های چماقی، جام، چند لایه، پایه، آلوئولار و سلول‌های عصبی-عصبی را دارند. درک رشد ریه برای کارآمدترین حرکت سلول‌های بنیادی و سلول‌های تشکیل دهنده ریه انسان بسیار مهم است. هنوز دانش کمی در مورد توسعه ریه انسان وجود دارد و بسیاری از اطلاعات ما از مدل‌های تراریخته موش‌ها برای ردیابی مشخصات نسب به دست می‌آید (Bellusci et al. 1997a؛ b؛ Weaver et al. 1999؛ Rawlins et al. 2003؛ Okubo and Hogan 2004؛ Rawlins et al. 2009a؛ b) ارگانوژنز ریه در دوره جنینی با برآمدگی‌های مستقل دیواره شکمی در اندودرم اولیه شکم آغاز می‌شود که درک رشد ریه برای کارآمدترین حرکت سلول‌های بنیادی و سلول‌های تشکیل دهنده ریه انسان بسیار مهم است. هنوز دانش کمی در مورد توسعه ریه انسان وجود دارد و بسیاری از اطلاعات ما از مدل‌های تراریخته موش‌ها برای ردیابی مشخصات $lineage$ به دست می‌آید (Bellusci et al. 1997a؛ b؛ Weaver et al. 1999؛ Okubo and Hogan 2003؛ Rawlins et al. 2004؛ Rawlins et al. 2009a؛ b) جنینی با برآمدگی‌های مستقل دیواره شکمی در اندودرم اولیه شکم آغاز می‌شود که کشیده شده و به مزانشیم اطراف منشعب می‌شوند. مزانشیم تنفسی در بسیاری از فرایندهای تکاملی و هموستاتیک